

POLICY BRIEF

Fra klimaangst til klimaresiliens og regenerasjon i utdanning og undervisning

Dagens undervisning presenterer ofte klimaendringene som en eksistensiell trussel, med vekt på fakta, men uten at det tas tilstrekkelig hensyn til lærernes og elevenes kapasitet til å håndtere de emosjonelle sidene ved temaet, som angst, frykt og frustrasjon. Undervisningen inneholder sjeldent metoder for å faktisk håndtere klimaendringenes uunngåelige konsekvenser. Det vies for lite oppmerksomhet til kompetanser som er nødvendige for å takle vår tids utfordringer, fremme personlig utvikling, og sammen skape transformativ endring i samfunnet.

De yngre generasjonene er derfor ikke tilstrekkelig utrustet til å:

1. begrense, svare på og hente seg inn etter klimarelaterte påkjenninger som ras og flom;
2. ta tak i de underliggende årsakene til klimarelatert sårbarhet, som marginalisering og manglende kontakt med naturen.

Denne situasjonen bidrar til økt stress,

overveldelse og angst blant barn og unge.

Vi oppfordrer beslutningstakere til å støtte en dyp endring i hele skolesystemet, inkludert lærerutdanningen, for å fremme individuell og kollektiv trivsel. Det bør tilbys transformativ utdanning innen klimaresiliens for barn og ungdom. En transformativ tilnærming til klimautdanning innebærer at undervisningen har som mål å redusere klimaangst, samt legge til rette for samarbeid mellom lærere og elever for å styrke klimaresiliens og regenerasjon lokalt, som et fundament for dyp samfunnsendring. Vi ettespør også nye tiltak og initiativer som etablerer sterkere støttesystemer for lærere og pedagoger, prioriterer lærernes trivsel, legger til rette for livslang læring om transformativ klimaresiliens og regenerasjon, og fremmer kollektiv handling.

Oppfordringene bygger på en litteraturgjennomgang og på konsultasjoner med lærere og pedagoger som deltar i [CLARITY-prosjektet](#).

[CLARITY](#) er et Erasmus+-prosjekt finansiert av EU. Prosjektet strekker seg fra 2023 til 2026 og er et samarbeid mellom Lunds universitet (IIIEE og LUCSUS), One Resilient Earth, Legacy17, Climate Creativity, Real School Budapest og The Vision Works. CLARITY fremmer transformativ klimaresiliens i utdanning for barn og unge, med mål om å redusere klimaangst, og utvikle resiliens, kreativitet, tilhørighet og regenerasjon hos elever og lærere.

CLARITY jobber for å styrke lærernes kompetanse og ferdigheter for å håndtere klimaangst og støtte utdanning som kobler sammen elevenes indre resiliens med de ytre dimensjonene av sosial transformasjon. Dette arbeidet består av å utforme og utprøve nye pedagogiske tilnærminger, rammeverk og undervisningsopplegg i grunnskole, videregående opplæring og høyere utdanning. Ressursene blir testet og viderefremmet på europeisk nivå, og materialet blir spesielt tilpasset Norge, Sverige, Tyskland og Ungarn. På prosjektets nettside vil lærer kunne finne og laste ned alle CLARITYs ressurser. Ressursene er åpent tilgjengelige for alle uten kostnad. De som bruker ressursene får også tilgang til et internasjonalt fellesskap av lærere og pedagoger som deler erfaringer og støtte hverandre. Ressursene er basert på forskning og banebrytende eksperimenter med transformativ utdanning for klimaresiliens og regenerasjon.

CLARITY vil tilby nyttige ressurser og innsikter i arbeidet for klimaresiliens, med mål om å skalere opp tilbudet til hele Europa og resten av verden. Vil du bidra i prosjektet eller motta oppdateringer om prosjektet? Vennligst kontakt [CLARITY](#) på contact@transforming-climate.education.

En alvorlig situasjon ...

Klimaendringene påvirker helse og trivsel blant barn og unge

Barn er blant dem som er mest sårbare for klimaendringenes konsekvenser. Det kommer stadig mer bevis for de betydelige følelsesmessige og mentale effektene som klimaendringene har på barns helse. Etter hvert som klimakrisen intensiveres, vil barn og unge i Europa bli stadig mer utsatt for ekstremvær og andre miljøutfordringer.

Klimaendringene utgjør en eksistensiell trusselen for mennesker over hele verden, og for livsgrunnlaget til andre arter. Barn og unge bør lære om klima på en måte som er tilpasset deres alder og behov. Vi vet at det å etterlate elever følelsesmessig overveldet når de lærer om klima, forverrer den mentale helsen på et kritisk tidspunkt i deres utvikling. Økt angst og stress i oppveksten kan føre til permanente endringer i hjernestrukturen og fremvekst av alvorlige psykiske problemer. Følelsesmessig overveldelse forsterker også følelsen av maktesløshet og kan føre til klimafornektelse eller apati.

Lærere mangler verktøy og støtte for å redusere klimaangst

Lærere og andre pedagoger i Europa er forpliktet til å gi barn og ungdom den kunnskapen og de ferdighetene som de trenger for å leve sunne liv og skape en bærekraftig fremtid. Imidlertid mangler mange lærere pedagogiske ressurser og opplæring for å undervise om klimaendringer og deres konsekvenser på en tilfredstillende måte. Lærere opplever økt stress og overveldende arbeidsmengder. De som underviser om klimaendringene ved å bruke tilgjengelige læremateriell rapporterer ofte om en forverring av sin egen mentale helse. Lærere føler seg ofte dårlig rustet til å

redusere de økende nivåene av klimaangst hos seg selv og sine elevene. Mange har verken tid eller støttesystemer på plass for å engasjere seg i livslang læring innen klimaresiliens og regenerasjon eller i innovative og transformativt undervisningsmetoder. I tillegg kan skoleledelsen og foreldre reagere med skepsis på innovative undervisningsmetoder, selv om de nye metodene er nødvendige for å håndtere økende klimaangst og andre konsekvenser av klimaendringene.

Lærere mangler kompetanse og støtte til å kunne engasjere seg i klimaresiliens, regenerasjon og samfunnsendring

Klimaangst kan forsterkes av at vi ikke takler klimakrisen og dens konsekvenser ved roten, gjennom personlig utvikling og en dyp samfunnsendring. Å bygge varig klimaresiliens krever at vi aksepterer uunngåelige tap og skader, tilpasser oss de konsekvensene som ikke kan unngås, og at vi engasjerer oss for å skape endring som fremmer helse og trivsel både for enkeltmennesker og planeten som helhet.

Dagens klimaundervisning har verken pedagogiske verktøy eller støttesystemer for at lærere skal kunne bygge egen kompetanse og utvikle undervisningsopplegg for både personlig utvikling og samfunnsendring. Elevene trenger ikke bare å bruke hodet, men også hjertet og hendene for å fullt ut forstå de underliggende årsakene til klimasårbarhet, og for å engasjere seg i å takle disse årsakene på innovative måter. Forskere og praktikere anerkjenner i økende grad at sosial, emosjonell og handlingsfokustert læring spiller en sentral rolle. Fantasi og kreativitet er også avgjørende i håndteringen av klimaendringene.

... som krever en dyp endring i utdanningen

Vi oppfordrer beslutningstakere til å støtte og investere mer i lærernes trivsel, nye læringsmetoder og støttesystemer. Dette er avgjørende for å håndtere klimaangst, samt fremme klimaresiliens og regenerasjon.

Opptak av et nytt narrativ og nye metoder støtter et skifte til transformativ utdanning for klimaresiliens

Transformativ utdanning for klimaresiliens presenterer et nytt narrativ:

NARRATIV

- Lærere og andre pedagoger, barn og ungdom, vi må alle lære hvordan vi kan håndtere følelser knyttet til klimaendringene på en sunn måte. Vi kan ikke redusere angst kun gjennom klimahandling.
- Vi må håndtere klimaendringenes konsekvenser etter hvert som de utvikler seg ved å bygge både personlig og lokal resiliens. For å bygge varig klimaresiliens, trenger vi regenerasjon. Regenerasjon innebærer å gjenoppbygge støttende fellesskap, og gjenopprette lokale økosystemer som har blitt forringet eller ødelagt.
- For å ytterligere begrense klimaendringenes konsekvenser, må vi adressere både klimasårbarhet og de underliggende årsakene til den sosio-økologiske krisen. Vi trenger nye og kreative metoder som involverer pedagoger, elever og lokalsamfunnet for å finne alternative måter å leve på, fremme fellesskap og kollektiv handling.
- Ved å innføre transformativ undervisning for klimaresiliens har vi muligheten til å forbedre samfunnets respons på klimaendringene. Slik kan vi bevege oss fra angstfylte individer som jobber med isolerte tiltak, til glede fylte samfunn som sammen fremmer resiliens og regenerasjon.

Transformativ utdanning for klimaresiliens introduserer nye metoder:

METODER

- En omstilling er nødvendig for å utvikle nye kompetanser som styrker klimaresiliens, fremmer regenerasjon og skaper samfunnsendring. CLARITY-prosjektet har utviklet et kompetanserammeverk for å fremme transformativ utdanning for klimaresiliens, basert på det europeiske rammeverket GreenComp.
- Innovative læringsmetoder er avgjørende. En kombinasjon av kognitive, sosiale, følelsesorienterte, handlingsorienterte, etiske, stedstilpassede og kreative metoder kan gjøre læringen mer virkningsfull. Disse metodene krever fleksibilitet i undervisningen, og at mer av undervisningen skjer ute i naturen.
- Samarbeid med eksterne aktører som forskere, kunstnere og lokalsamfunnet trengs for å takle de grunnleggende årsakene til klimakrisen på kreative måter.
- Undervisningen bør eksplisitt anerkjenne følelser og potensielle traumer hos elever og pedagoger. Dette er spesielt viktig i lokalsamfunn som har opplevd eller sannsynligvis vil oppleve ekstremvær og andre konsekvenser av klimaendringene.

Investering i støttesystemer som underbygger livslang læring, øker lærernes trivsel og oppmuntrer til kollektiv handling

Støttesystemer på flere nivåer er avgjørende for at lærere skal kunne fremme transformativ utdanning for klimaresiliens. Dette innebærer å:

STØTTE

- **Tilby omfattende læringsressurser:** Med tanke på den raske utviklingen av vitenskap og praksis for klimaresiliens og regenerasjon, er læring på dette området en livslang prosess som krever kontinuerlig engasjement. Det trengs relevant og oppdatert læringsmateriell, muligheter for videreutdanning, og internasjonale fellesskap for hvor lærere kan dele erfaringer og støtte hverandre.
- **Prioritere lærernes helse og trivsel:** Lærere og pedagoger trenger læringsmateriell og støttesystemer for å håndtere sin egen klimaangst og for å forstå hvordan følelser påvirker klimatiltak. Det er også viktig å ta tak i klimaangst hos elevene og å bruke traumebevisste tilnærminger når det er nødvendig. Kunnskap om, tilgang til og samarbeid med fagfolk innen mental helse kan også være nødvendig.
- **Etablere støtte på institusjonsnivå:** Lærere trenger tydelig støtte fra myndigheter, skoleledelse, foresatte og andre relevante aktører. Dette er essensielt for å kunne delta i nødvendig videreutdanning, pilotprosjekter og kollegiale støttegrupper, slik at lærere kan mestre nye ferdigheter før de underviser i dem. Støtten bør inkludere:
 - **Tid:** Tilstrekkelig tid til profesjonell utvikling og samarbeidsprosjekter.
 - **Tillit:** Tiltro til lærernes læringsevner og beslutninger.
 - **Økonomiske ressurser:** Finansiering av videreutdanning, materialer og nye initiativer.

Lærere trenger også støtte fra skole/universitet til å ta i bruk innovative pedagogiske metoder, samarbeide med eksterne eksperter og involvere lokalsamfunnet i undervisningen. Ved å tilby denne støtten kan institusjonene styrke lærere i å levere transformativ utdanning for klimaresiliens og regenerasjon.

Mer info om CLARITY-prosjektet finner du [her](#).

Kildene til dette dokumentet finner du [her](#).

Dette dokumentet fra CLARITY-prosjektet er lisensiert under [Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International](#).

Finansiert av Den europeiske union (EU). Synspunkter og meninger som uttrykkes er forfatternes, og reflekterer ikke nødvendigvis EU eller European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Hverken EU eller EACEA kan holdes ansvarlig for dem.